

CAMBRA OFICIAL
CONTRACTISTES
OBRES
CATALUNYA

Impacte de la COVID-19 al sector de la construcció i perspectives

1 d'octubre del 2020

1. Impacte de la Covid-19 al sector de la construcció

Com no podia ser d'altra manera, el període de confinament de la població a causa de la Covid-19¹, i la subsegüent crisi econòmica i social, ha avocat el sector de la construcció a la recessió.

Segons les dades del PIB de Catalunya, publicades per IDESCAT, la **inversió en construcció** el segon trimestre del 2020 va caure en volum un 26,2% respecte del mateix període de l'any anterior, superior a la disminució del PIB, que va ser del 21,3%.

L'aturada obligatòria de l'activitat va frenar el **consum de ciment**, que va disminuir d'un 17% de gener a juny respecte del mateix període de l'any anterior.

El nombre d'**afiliats a la seguretat social** es va reduir un 2,1%, de gener a agost, amb 4.320 treballadors menys. La pèrdua de llocs de treball no ha estat més intensa gràcies als ERTO, que, de mars a agost, han afectat 48.544 treballadors assalariats d'empreses amb centres de treball situats només a Catalunya². Cal recordar que aquests treballadors consten d'alta com a afiliats al Règim General de la Seguretat Social perquè se suspèn temporalment el contracte de treball o es redueix la jornada de treball de les persones contractades per l'empresa.

L'Enquesta de Població Activa (EPA) mostra més clarament la disminució de l'activitat del sector de la construcció. Així, en el segon trimestre de l'any, el nombre d'**hores efectives setmanals treballades** a Espanya s'ha reduït un 30%, comparat amb el mateix període de l'any anterior, i un -26% respecte del primer trimestre de l'any.

Un cop superar el període de confinament, la construcció ha pogut anar recuperant relativament l'activitat i no s'ha vist tan afectada com altres sectors. Les empreses, però, estan **disminuint la seva cartera de projectes i cada vegada tenen més dificultats per adjudicar-se noves obres**, com ho testimonia la caiguda de la licitació de gener a setembre d'un 41% i la disminució del nombre de metres quadrats a construir segons els visats d'obra nova, amb una reducció del 35% de gener a juliol respecte l'any anterior (-33% la construcció residencials i -40% la no residencial).

2. Finançament europeu per a la recuperació

Les mesures de recuperació proposades per la Unió Europea, que s'impulsen dins el marc de Next Generation EU³, el nou instrument temporal de recuperació que presenta una capacitat financera de 750 000 milions d'euros, i del nou Marc Financer Plurianual de la UE, amb un bilió més d'euros, es poden veure afectats per **endarreriments deguts a la divergència entre el Consell**

¹ Del 15 de març de 2020 al 21 de juny de 2020

² No inclou els procediments que han de ser resolts pel Ministeri de Treball i Economia Social atès que afecten més d'una comunitat autònoma.

³ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/recovery-plan-europe/pillars-next-generation-eu_es

de la Unió Europea i el Parlament Europeu i en la necessària aprovació per part dels parlaments nacionals de l'augment de sostre pressupostari.

El Parlament Europeu exigeix més recursos per a investigació i desenvolupament, l'establiment d'un calendari d'impostos europeus, la vinculació dels fons al compliment de l'Estat de Dret i que es puguin negociar per separat, a la qual cosa el Consell s'oposa.

A conseqüència d'aquest endarreriment, **l'arribada dels primers 14.000 milions dels 140.000 que té assignats Espanya es pot retardar fins a la segona meitat de 2021**, comprometent la recuperació econòmica en el pròxim exercici. Segons Funcas, Espanya rebrà l'any que ve tan sols 14.000 milions d'euros, que es correspon amb el 10% de prefinançament del total de 140.000 milions que li pertoca. Les quantitats anirien augmentant amb 25.900 milions el 2022, 35.100 milions en 2023 i 2024, 20.700 milions el 2025 i 9.100 milions en 2026.

A partir del 15 d'octubre, els Estats membre poden enviar a la Comissió els seus **plans de recuperació i resiliència (PRR)**, assenyalant-ne les estratègies nacionals de reformes i inversions fins 2026. Els objectius d'aquestes reformes i inversions han d'estar en línia amb els del Fons de Recuperació i Resiliència (avançar en la transició ecològica i digital, així com enfortir les economies nacionals) i les noves prioritats per a la inversió pública segons recomanacions específiques comunicades a cada país per les autoritats europees en els últims anys, especialment 2019 i 2020 (foment de la innovació i l'eficiència energètica, millora d'infraestructures ferroviàries i ampliació de les interconnexions energètiques amb la resta de la UE, pel que fa a Espanya).⁴

La **Generalitat de Catalunya** ja va aprovar el juliol el seu **Pla per a la reactivació econòmica i protecció social**⁵ on especifica els projectes i subprojectes per donar una resposta transversal a la crisi derivada de la COVID-19 a Catalunya, i que fixa l'estratègia de reconstrucció del país per als anys vinents. El pla xifra el cost total de la recuperació en 31.765 M€, i engloba tant mesures vinculades a la gestió directa de la crisi com grans actuacions de caràcter estratègic que es desplegaran en un horitzó a mitjà i llarg termini.

Resta el dubte de quins **recursos rebrà efectivament la Generalitat de Catalunya** per fer front a l'augment de la despesa per reactivar l'economia i la protecció social i la caiguda de la recaptació tributària. Així mateix, es desconeix encara amb quines normes es regirà la distribució dels recursos financers europeus i quina pot ser la inversió destinada a Catalunya o els contractes adjudicats a empreses catalanes. En tot cas, en el període 2012-2019 el 60% de les licitacions dels òrgans de contractació del sector públic estatal ubicats a Madrid s'adjudiquen a empreses amb seu social a Madrid, el que equival al 64,4% en termes d'import ⁶.

S'afegeix a la incertesa el fet que l'Estat espanyol ha demostrat poca **capacitat de gestió dels fons europeus**. Segons el Tribunal de Comptes Europeu, Espanya només ha executat el 39% dels fons adjudicats en el període 2014-2020 (per 49% d'Alemanya o el 53% de França, per exemple). Aquestes xifres poden posar de manifest dificultats institucionals per fer front a grans projectes transformadors.⁷

⁴ Expansión 24-9-2020

⁵ <https://web.gencat.cat/ca/detalls/article/pla-reativacio-economica-i-proteccio-social#bloc3>

⁶ IvielAB (2020): Madrid: capitalidad, economía del conocimiento y competencia fiscal

⁷ Expansión 22-9-2020

3. Perspectives econòmiques per al 2020-2021

Segons la mitjana de les **previsions per a Espanya** (vegeu la taula de l'Annex), **la inversió en construcció cauria un 20% el 2020 i creixeria un 10% el 2021 en variació anual.**

En ser la construcció un sector amb alta inèrcia pel llarg període de maduració dels projectes, les empreses, en bona part, han pogut continuar la seva activitat, un cop finalitzat el confinament més estricte. Els indicadors avançant (licitació i visats), però, ens indiquen que poden haver **dificultats a mitjà termini perquè s'està licitant menys i el sector privat ha iniciat menys obres o manté paralitzats els projectes en espera de millors perspectives.**

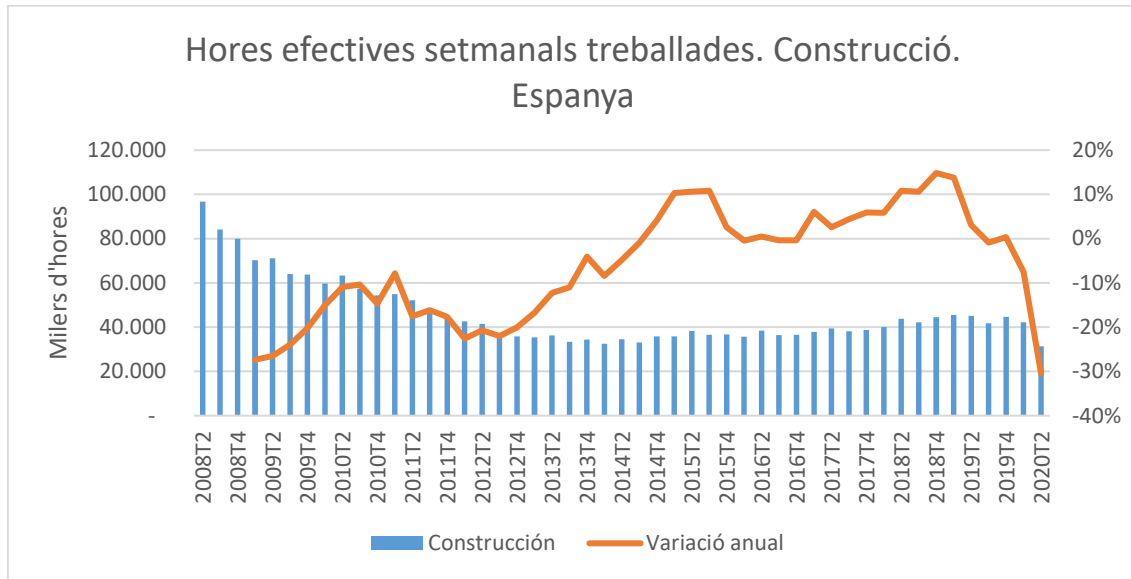
Per iniciar la recuperació, el sector privat necessita millorar la confiança, que dependrà, com és obvi, de l'evolució de la pandèmia i la introducció de mètodes diagnòstics més ràpids i, eventualment, d'una vacuna efectiva.

El sector públic, que ha d'afrontar un augment de la despesa i una disminució dels ingressos, depèn de l'arribada dels fons europeus pot impulsar més projectes que ajudin el sector a tornar a guanyar impuls. També pot afavorir-ho el fet que l'**Estat ha suspès les regles fiscals i els objectius de dèficit de manera extraordinària per al 2020 i 2021 per al conjunt de les administracions.** Aquesta suspensió permetrà que els ajuntaments puguin utilitzar tots els seus romanents durant els anys 2020 i 2021⁸ i que la Generalitat es pugui endeutar més.

La construcció ha de ser una de les locomotores de la recuperació, per la seva capacitat d'arrossegar altres sectors, i així ho ha entès la Unió Europea, que aportarà fons per a la rehabilitació d'habitatges i altres projectes vinculats a la sostenibilitat, l'eficiència energètica i el canvi climàtic, entre d'altres. Els llargs procediments de contractació, però, no s'adapten bé als terminis breus del Pla de Recuperació i Resiliència de la UE, per això serà necessari escurçar el temps entre la licitació i l'adjudicació, i millorar la coordinació en la planificació i aplicació dels fons entre Administracions i agents econòmics.

⁸ Segons Geshta, sindicat de tècnics d'hisenda, els municipis catalans tenen uns romanents de 2567 M€

ANNEX ESTADÍSTIC

Procediments⁽¹⁾ i treballadors afectats per comunicats no desistits i resolts autoritzats per mesura Sector Construcció. Catalunya

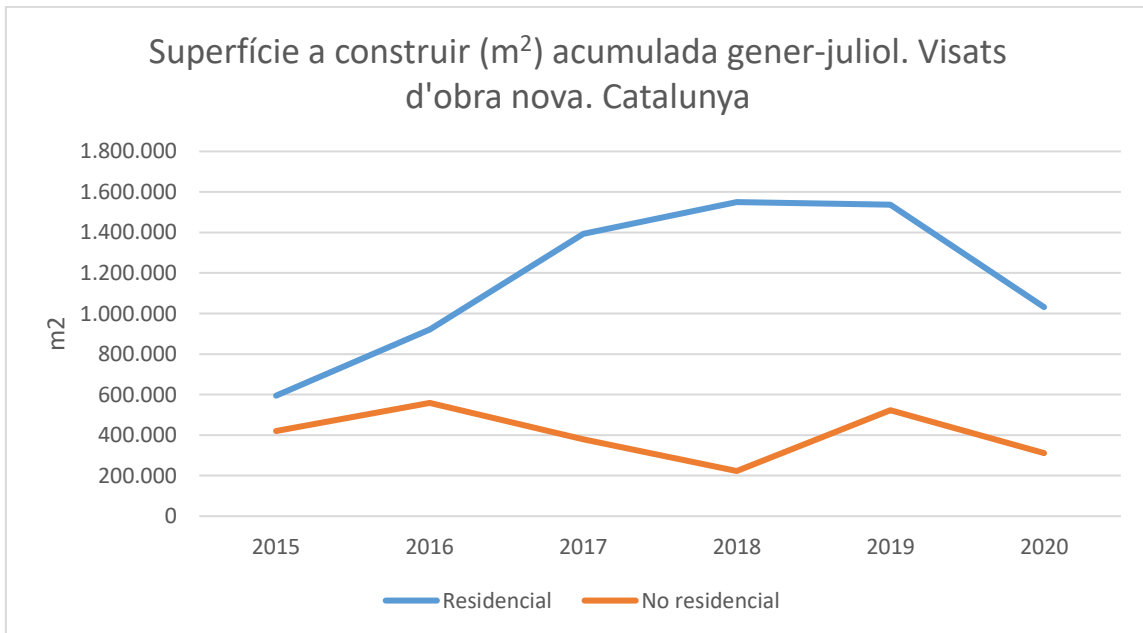
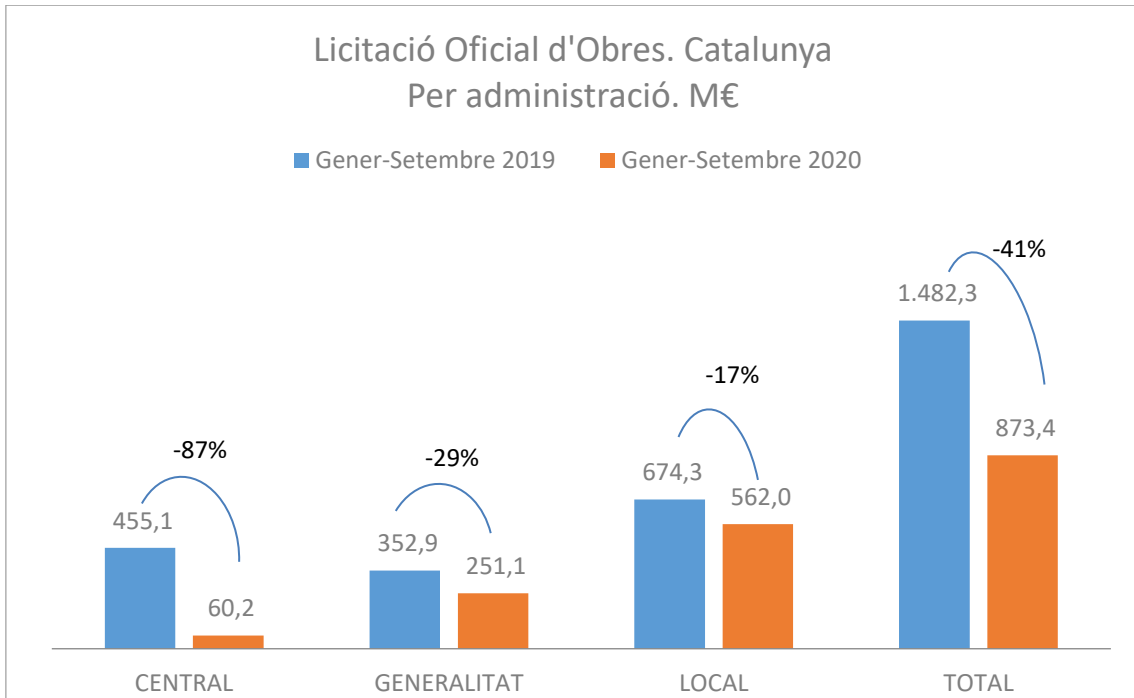
Mes	Expedients							
	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció	Suspensió i extinció	Suspensió i reducció	Reducció i extinció	Suspensió, reducció i extinció
Agost	6	2	2	0	0	2	0	0
Juliol	30	20	7	0	0	3	0	0
Juny	155	121	13	0	0	21	0	0
Maig	583	468	51	1	1	62	0	0
Abril	7.067	6.506	178	0	0	383	0	0
Març	136	125	4	0	0	7	0	0
Total	7.977	7.242	255	1	1	478	0	0

Persones treballadores afectades

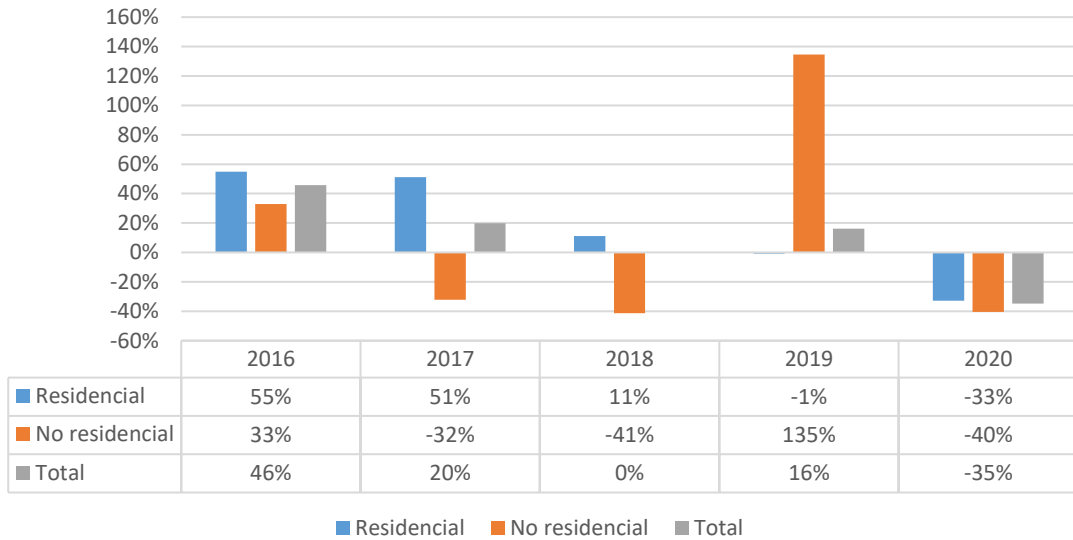
Mes	Persones treballadores afectades			
	Total	Suspensió contracte	Reducció jornada	Extinció
Agost	54	36	18	0
Juliol	267	205	62	0
Juny	1.468	1.331	137	0
Maig	5.443	4.698	732	13
Abril	40.380	37.647	2.733	0
Març	949	895	50	4
Total	48.561	44.812	3.732	17

(1) Son procediments finalitzats durant el mes en la qual es basa la publicació. No inclou els procediments que han de ser resolts pel Ministeri de Treball i Economia Social atès que afecten més d'una comunitat autònoma.

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Superfície a construir (m²). Visats d'obra nova. Variació anual de gener-juliol. Catalunya

PREVISIONS ECONÒMIQUES PER A ESPANYA - SETEMBRE 2020

Variació mitja anual en percentatge

	PIB		Consum públic		Inversió Construcció (FBCF)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Analistas Financieros Internacionales (AFI)	-12,2	7,7	7,0	-2,0	-15,7	7,9
Axesor	-11,8	7,0	5,1	1,0	-17,0	7,4
BBVA Research	-11,5	7,0	6,0	0,0	-19,5	1,1
Bankia	-13,0	6,0	4,2	2,2	-20,3	8,4
CaixaBank Research	-14,0	10,0	3,5	1,6	-20,5	21,9
Cámara de Comercio de España	-13,0	8,6	5,3	2,3	-23,2	4,0
Cemex	-12,0	6,0	4,0	2,2	-13,7	7,9
Centro de Estudios Economía de Madrid (CEEM-URJC)	-11,2	8,5	4,6	-1,8	-24,0	8,0
Centro de Predicción Económica (CEPREDE-UAM)	-10,2	10,1	2,9	0,5	-12,7	15,6
CEOE	-11,5	7,0	4,3	1,0	-21,4	12,5
Equipo Económico (Ee)	-12,0	6,8	4,5	-0,5	-23,7	8,1
Funcas	-13,0	7,9	5,6	3,2	-17,1	9,6
Instituto Complutense de Análisis Económico (ICAE-UCM)	-11,5	7,0	3,2	2,0	-19,7	9,4
Instituto de Estudios Económicos (IEE)	-12,0	6,0	4,0	0,5	-21,6	12,0
Intermoney	-12,4	7,2	4,1	1,8	-22,3	4,7
Mapfre Economics	-12,1	6,8	4,8	1,8	--	--
Repsol	-13,0	5,7	3,6	1,7	-20,9	6,3
Santander	-10,1	7,5	6,1	4,6	-15,6	11,3
YGroup Companies	-13,0	6,0	4,0	3,0	-27,0	15,0
Universidad Loyola Andalucía	-11,5	7,1	3,1	-0,2	-20,7	12,8
CONSENS (MITJANA)	-12,0	7,3	4,5	1,2	-19,8	9,7

Font: CCOC amb dades de FUNCAS

INSTANTÀNIA ESTADÍSTICA DE LA CONSTRUCCIÓ CATALANA

01.10.2020

	2017	2018	2019	2020	Variació interanual (12 m / 12 m)		Variació acumulada (gen-m n/gen-m n-1)		Variació anual (mes n / n-1)	
					2020	2020	2020	2020		
					%	unitats	%	unitats	%	unitats
CONSUM DE CIMENT (milers de tones, fins juny en any mòbil)										
CATALUNYA	1.852	1.816	2.203	2.017	0,0%	-1	-16,7%	-187	-1,9%	-4
PRODUCCIÓ DE FORMIGÓ PREPARAT (milers de m3, 1r trimestre en any mòbil)										
CATALUNYA	3.460	3.792	4.110	3.933	-1,2%	-48	-16,6%	-177	-16,6%	-177
TREBALLADORS ASSALARIATS AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL (afiliats, fins agost en any mòbil)										
CATALUNYA	123.396	132.464	139.274	136.225	-1,2%	-1.679	-3,3%	-4.574	0,3%	465
Barcelona	85.312	91.653	96.010	93.802	-1,5%	-1.430	-3,4%	-3.312	0,0%	32
Girona	15.788	16.985	17.946	17.513	-1,5%	-265	-3,6%	-649	0,6%	94
Lleida	8.667	9.351	9.763	9.535	-1,7%	-162	-3,5%	-342	-0,6%	-59
Tarragona	13.629	14.475	15.556	15.375	1,2%	177	-1,8%	-272	2,7%	398
TREBALLADORS AUTÒNOMS EN ALTA A LA SEURETAT SOCIAL (afiliats, fins agost en any mòbil)										
CATALUNYA	66.364	66.897	67.933	68.103	0,7%	488	0,4%	255	0,9%	608
Barcelona	44.392	44.959	45.782	45.935	0,8%	380	0,5%	229	1,2%	527
Girona	9.633	9.690	9.804	9.794	0,2%	24	-0,2%	-15	-0,1%	-9
Lleida	4.682	4.594	4.570	4.537	-0,8%	-35	-1,1%	-48	-0,8%	-37
Tarragona	7.657	7.655	7.778	7.837	1,5%	118	1,1%	89	1,6%	127
TOTAL AFILIATS A LA SEURETAT SOCIAL	189.760	199.361	207.208	204.328	-0,6%	-1.191	-2,1%	-4.320	0,5%	1.073
POBLACIÓ OCUPADA (EPA) (milers de persones, 2n trimestre en any mòbil)										
CATALUNYA	211,8	217,1	206,0	197,0	-3,4%	-6,9	2,3%	4,3	1,2%	2,2
Barcelona	143,3	154,1	144,6	138,7	-2,6%	-3,7	4,1%	5,4	5,7%	7,0
Girona	24,6	23,0	26,3	25,3	1,7%	0,4	-7,7%	-2,1	-17,8%	-5,0
Lleida	17,2	16,7	15,0	13,9	-7,4%	-1,1	5,5%	0,8	-4,5%	-0,6
Tarragona	26,7	23,3	20,1	19,2	-11,7%	-2,6	1,0%	0,2	4,5%	0,8
COMPRA-VENDA D'HABITATGES. CATALUNYA (nombre d'habitatges, fins juliol en any mòbil)										
Noves	10.690	12.266	11.932	10.779	-13,5%	-1.678	-15,3%	-1.153	-19,4%	-211
Usades	67.220	68.754	67.819	57.093	-18,1%	-12.578	-25,4%	-10.726	-37,9%	-2.532
TOTAL	77.910	81.020	79.751	67.872	-17,4%	-14.256	-23,9%	-11.879	-35,3%	-2.743
HABITATGES ACABATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges, fins juliol en any mòbil)										
Promoció Privada	6.608	7.144	12.688	13.972	64,8%	5.493	24,0%	1.284	32,1%	298
Promoció Pública	525	104	231	185	236,4%	130	-93,9%	-46	-97,9%	-46
TOTAL HABITATGES ACABATS	7.133	7.248	12.919	14.157	65,9%	5.623	22,9%	1.238	25,8%	252
HABITATGES INICIATS. CATALUNYA (nombre d'habitatges, fins juliol en any mòbil)										
Obra nova	10.091	12.917	13.796	11.385	-10,6%	-919	-30,0%	-2.411	-58,6%	-1.092
Reforma i ampliació	6.587	5.861	8.178	7.519	0,8%	515	-13,5%	-659	-16,9%	-153
TOTAL HABITATGES INICIATS	16.678	18.778	21.974	18.904	-6,4%	-404	-23,8%	-3.070	-44,9%	-1.245
LICITACIÓ OFICIAL D'OBRES* (milions d'€ corrents IVA exclòs; per data publicació anunci, fins 3r tr en any mòbil)										
% variació nominal)										
per TIPUS D'OBRA										
Edificació	729,0	748,4	843,0	592,1	-35,2%	-321,8	-37,5%	-250,9	6,7%	13,5
Obra Civil	926,6	922,8	1.104,0	746,0	-28,7%	-300,9	-44,0%	-358,0	-38,8%	-121,3
per ORGANISMES										
Adm. General del Estado	217,7	252,5	551,4	156,5	-69,9%	-362,7	-86,8%	-394,9	-91,5%	-191,3
Generalitat	413,9	356,1	519,1	417,4	-9,0%	-41,4	-28,8%	-101,8	-27,6%	-32,9
Administració Local	1.024,0	1.062,6	876,5	764,2	-22,2%	-218,6	-16,7%	-112,3	63,0%	116,4
TOTAL LICITACIÓ OFICIAL	1.655,6	1.671,2	1.947,0	1.338,1	-31,8%	-622,7	-41,1%	-608,9	-21,0%	-107,8

fontes : elaboració pròpia amb dades de Ciment Català, Oficemen, Idescat, ANEFHOP, INSS, INE, i Ministerio de Fomento.

*Licitació Oficial: CCOC

Nota: Quan la dada està disponible per trimestres: variació interanual (4 tr/4 tr), variació acumulada (1r tr-tr n / 1r tr-tr n-1), variació anual (tr n / tr n-1).

